

NASIONALE SENIOR CERTIFIKAAT-EKSAMEN
NOVEMBER 2022

GESKIEDENIS: VRAESTEL I

NASIENRIGLYNE

Tyd: 2 uur

100 punte

Hierdie nasienriglyne word voorberei vir gebruik deur eksaminatore en hulpeksaminatore. Daar word van alle nasieners vereis om 'n standaardiseringsvergadering by te woon om te verseker dat die nasienriglyne konsekwent vertolk en toegepas word tydens die nasien van kandidate se skrifte.

Die IEB sal geen gesprek aanknoop of korrespondensie voer oor enige nasienriglyne nie. Daar word toegegee dat verskillende menings rondom sake van beklemtoning of detail in sodanige riglyne mag voorkom. Dit is ook voor die hand liggend dat, sonder die voordeel van bywoning van 'n standaardiseringsvergadering, daar verskillende vertolkings mag wees oor die toepassing van die nasienriglyne.

AFDELING A BEREDENEERDE OPSTEL

Beantwoord **EEN** vraag uit hierdie afdeling.

Skryf 'n beredeneerde opstel wat bewys lewer van ontleding, interpretasie, verduideliking en argumentering. Dit moet ongeveer 800 tot 900 woorde lank wees.

VRAAG 1

Evalueer krities die sukses van die Verenigde State se militêre strategieë in die Viëtnam-oorlog van 1963 tot 1972.

Argument:

Om krities te ondersoek, moet kandidate doelwitte en gevolge van VS se militêre strategieë bepaal – sukses sal bepaal word oor of hierdie doelwitte bereik is en dus in watter mate.

Konteks:

- 1954 Geneefse Konvensie na Franse onttrekking na nederlaag deur Viêt Minh.
- Verdeling in Kommunistiese Noord-Viëtnam en "demokratiese" Suid-Viëtnam.
- VS-betrokkenheid vanaf 1954 – deel van "Domino-teorie" om kommunisme in SO-Asië te beperk.
- Toenemende VS militêre betrokkenheid om S. Viëtnamese regerings te ondersteun – konflik met N. Viëtnam en Viëtkong.

Inhoud:

- KENNEDY-ADMINISTRASIE
 - **"Adviseurs"**
 - VS militêre personeel gestuur om S. Vietnam-regering te ondersteun en die Weermag van die Republiek van Viêt Nam (ARVN) op te lei – regering maak toenemend op VS ekonomiese en militêre hulp staat.
 - **"Veilige dorpie-beleid:**
 - Kleinboere is in kollektiewe dorpies geplaas om die toevoerketting na Viëtkong-guerrillamagte af te sny wat S. Viëtnam via die Ho Chi Minh-roete infiltreer het.
 - *maar kleinboere gaan steeds voort om VK-soldate te voed en te beskerm en gaan sodoende voort met die toevoerroetes – VS Weermag se beleid van "Wen Hart en Verstand" misluk.*
 - **"Teen-insurgensie"**
 - Green Beret-magte gestuur om infiltrasie van VK in die Suide teen te werk.
 - *maar uitgedaag deur die aard van die oorlog en die topografie van die land en dus nie in staat om VK-bewegings in Suide te verhoed nie.*
- JOHNSON ADMINISTRASIE
 - **"Beleid van eskalasie"**
 - Die Golf van Tonkin-voorval waar VS-skepe onder skoot kom deur N. Viëtnamese magte, lei tot die Golf van Tonkin-resolusie.
 - VS Kongres keur verhoogde militêre betrokkenheid goed – militêre uitgawes goedgekeur – Johnson die mag gegee om die oorlog te bestuur.
 - VS-soldate opgeroep – lei tot protes in die VSA en "dienspligontduikers".
 - meer VS-soldate in S. Viëtnam, *maar soldate vind toestande uitdagend.*
 - *"onsigbare vyand" in VK guerrilla-taktiek – weermagbasisse aangeval – VS ongevalle neem toe – Tet Offensief deur VK in 1968 toon VS swakheid – VS weermag oortuig dat die oorlog nie gewen kan word nie.*
 - *negatiewe impak op VK ook – VS openbare mening begin verander.*

- **"Rolling Thunder-operasie:**
 - Massiewe bombardementveldtog oor VK-gebied – poog om Ho Chi Minh-roete en infiltrasieroetes te vernietig, *maar die gebruik van militêre tunnels en plantegroiebedekking beskerm VK.*
- **"Soek en Vernietig"**
 - Pelotons soek en skakel VK-troepe en medewerkers uit, maar dit lei tot burgerlike lewensverlies – bv. My Lai-slagting, *maar oorlogfoto's lei daartoe dat VS-publiek teen die oorlog draai.*
 - Gebruik Agent Orange om plantegroei te ontblaar – impak op omgewing en menslike lewens.
 - *Toename in anti-oorlog betogings in die VSA deur mediadekking – opmars na Washington in 1965.*
- NIXON ADMINISTRASIE
 - **"Bombardering van strategiese teikens"**
 - vernietig N. Viëtnamese militêre kapasiteit en verlaag moraal.
 - uitgebrei na Laos en Kambodja om naburige steun te ontwrig, *maar lei tot kritiek op Nixon-oorlogspoging.*
 - **"Eervolle vrede"**
 - Militêre ongevalle/koste/openbare mening lei daartoe dat Nixon vrede wil maak.
 - Parys Vredesamesprekings – VS troepe onttrek in 1973 – S. Viëtnam val voor Noorde in 1975.

OF

VRAAG 2

Evalueer krities of eksterne druk op Suid-Afrika doeltreffend was om die apartheidstaat in die 1980's te ondermyn.

Argument:

Om krities te ondersoek, moet kandidate die mate ondersoek waarin die verskillende soorte eksterne druk eintlik direk tot die ondermyning van apartheid bygedra het. Kandidate kan tot die gevolgtrekking kom dat party eksterne druk min of geen impak gehad het nie, terwyl ander 'n groter rol in die ondermyning van apartheid gespeel het.

Konteks:

Suid-Afrika in die laat 1970's:

- BCM lei tot die herlewing van weerstand teen apartheid.
- Soweto-opstand se wydverspreide impak en weerstand neem ná 1976 toe.
- Verhoogde internasionale bewustheid van apartheid.
- Toenemende druk van frontlinie-state en ander Afrikastate.
- Voortgesette apartheidsbeleid lei tot toenemende kritiek regoor die wêreld en van wêreldorganisasies.

Inhoud:

- **Anti-Apartheid-beweging** – in 1959 in Brittanje gestig – SA bannelinge en ondersteuners – Bevorder steun vir ANC en verbode organisasies – Min steun van Britse regerings in 1980's – Stig *International Defence and Aid Fund* (IDAF) om bewusmaking te kweek – Ierse AAB in 1960's gestig – ondersteun deur ANC-in-ballingskap.
 - Betogings buite SA Ambassade in Londen.
 - Betoog teen maatskappye met handelsbande in SA – probeer hulle oortuig om te disinvesteer, bv. Barclays Bank verkoop SA filiaal.

- Betogings in Brittanje vir **verbruikersboikot** van SA goedere – baie produkte kan nie in winkels gekoop word nie.
- Akteursvakbond "Equity: – lede nie toegelaat om in SA op te tree of na optredes in SA kyk nie – TV-programme van VK is nie aan SA verkoop nie, *maar VSA-programme kon deur SABC gekoop word.*
- Universiteitsprofessore uitgesluit van internasionale **akademiese** konferensies, bv. Wêreld Argeologie Konferensie in Southampton – ondanks steun van anti-apartheidsbewegings deur SA akademici.
- Gleneagles-ooreenkoms 1977 – Statebondstate verbreek sportbande met SA – betogings teen SA span by Twickenham, *maar rebeltoere na SA bv. Nieu-Seeland in 1981*
 - Voortgesette verbod deur Internasionale Olimpiese Komitee en ander wêreldsportorganisasies.
- Steun vir **ekonomiese sanksies** teen SA
 - Verenigde Nasies stig Spesiale Verbod teen Apartheid – speel 'n rol in olie-verbod op SA.
 - VSA Kongres ondersteun sanksies.
 - Kongres keur in 1986 die **Comprehensive Anti-Apartheid Act** goed – alle nuwe beleggings in SA verbied – SA Lugdiens mag nie by Amerikaanse lughawens land nie – verbod op invoer van SA goedere – instellings met aandele in maatskappye met bande met SA verkoop aandele, maar *pres. Reagan is teen sanksies gekant – so ook Thatcher van die VK – kompromieë het impak op SA regering.*
 - Groot maatskappye sluit SA bedrywighede, bv. General Electric/IBM/Coca-Cola.
 - Massa-**disinvestering** ná Botha se Rubicon-toespraak in 1985, maar baie maatskappye bly steeds in SA aan.
- EEG (EU) pas beperkte **handelsanksies** toe – verbied die verkoop van Krugerrande en die invoer van SA minerale, maar Europese handel met SA gaan in die geheim voort.
- **VN-wapenverbod-resolusie** 418 van 1977, *maar in die 1980's ondermyn deur SA regering wat met Chili/Israel/Taiwan handel dryf* – die meeste staatsoortredings van die verbod is onder aandag gebring deur nie-regeringsorganisasies, veral die Oslo-gebaseerde Wêreldveldtog teen Militêre en Kernsamewerking met Suid-Afrika. *Skepping van Armscor deur regering dui op mislukking van embargo.*
- **Laat Mandela vry-veldtog** in 1978 gestig – kry momentum in 1980's – eise vir vrylating neem toe – Bill Cosby by VN in 1987 – wydverspreide bewustheid van Mandela – **Bevry Mandela-konsert** by Wembley in 1988 om met sy 70ste verjaardag saam te val.
- **Leidende state** – ondersteun die bevrydingsbeweging teen Suid Afrika – MK en Poqo – basisse – finansiële hulp en wapens – praat internasionaal oor Suid-Afrika uit – lugruimte beperkings

OF

VRAAG 3

Evalueer krities hoe Gorbachev se hervormings die Sowjetunie en die Oosblok van 1985 tot 1991 beïnvloed het.

Argument:

Om krities te ondersoek, moet kandidate hulself afvra hoe hierdie hervormings "misluk" of "geslaag" het in die lig van die doelwitte wat Gorbachev gestel het. Kandidate se ondersoek kan lei tot 'n gevolgtrekking wat kyk na "mislukkings"/"suksesse" vir elke hervorming en inderdaad die mate daarvan.

Konteks:

USSR in die laat 1970's:

- Leierskapkrisis – leiers as oud en uit voeling beskou.
- Bevelsekonomie wat deur wanadministrasie/waninligting in duie stort – kan nie met Westerse kapitalisme meeding nie – impak van alkoholisme en gebrek aan aansporing.
- Wapenwedloop dreineer Sowjet-ekonomie – druk om met die VSA mee te ding – wapens minder gevorderd en swak in stand gehou.
- Oorlog in Afghanistan – baie duur – baie ongevalle – verlies aan moraal onder troepe – ongewild onder burgerlikes.

Inhoud:

- **Glasnost**

- "openhartigheid"
 - Laat vryheid van spraak en uitdrukking toe.
 - Vermindering van kommunistiese beheer oor letterkunde, pers, kuns en teater.
 - Regering beheer steeds die pers, maar koerante en tydskrifte kon openlik berig – Sowjetstaat bevraagteken.
 - Oordadigheid van Stalin-era en ander gebeure blootgelê deur die oopmaak van argiewe – ideologiese vrae oor Kommunisme geopper.
 - Politieke andersdenkendes en teenstanders van die Sowjetstaat vrygelaat
- toenemende kritiek op die Staat.
- bevorder die groei van opposisie politiek.
 - Nasionaliste in Sowjet Republieke betoog teen Sowjet-"besetting".
 - Aangemoedig deur Pole en "Solidariteit" (1980).
 - Onderdrukte nasionale identiteit oorkom deur meer openlike dialoog.
 - Verkiesings sien opkoms van "pro-onafhanklikheid" kandidate.
 - Opkoms van nasionalisme in Baltiese Republieke.
 - Anti-Sowjet standpunt.
 - "Vat hande oor die Oossee heen" (1989).
 - Onafhanklikheid verklaar in Maart 1990 – begin van verbroekeling van die Sowjetstaat.
- Besnoeiing van militêre besteding en kernprogram
 - Weste aangemoedig om Sowjet-staat uit te daag.
 - Verlies van oorheersing in Oos-Europa deur beëindiging van Brezhnev-dogma.
 - Opkoms van anti-Sowjet sentiment.
 - Verlies van beheer oor die Oosblok – Kommuniste regoor die Oosblok uitgedaag.
- Toenemende verlies van beheer deur Kommunistiese Party.
 - Verkiesings in Oos-Europa ondermyn Sowjet-invloedsfeer.
 - Berlynse Muur val in November 1989.

- **Demokratiya**

- 'n Beroep op die inbring van "demokratiese" elemente in die Sowjet-unie se eenparty-regering – poog om die beheer deur die Kommunistiese Party te behou.
 - Tydens die Agt-en-twintigste Partykongres (Julie 1990), is die KPSU deur liberale en nasionaliste van die satelliet-republieke as anachronisties beskou en nie in staat om die land te lei nie.
 - KPSU-takke in baie van die vyftien Sowjet-republieke begin verdeel in groot pro-soewereiniteit- en pro-unie faksies – wat sentrale partybeheer verder verswak.
- Boris Yeltsin – leier van die RSSR.
 - Sien swakheid van sentrale regering – Gorbachev toenemend nie in staat om die situasie te beheer nie.
 - Staatsgreep teen Gorbachev deur militêre offisiere in Augustus 1991.
 - Staatsgreep misluk, maar ontbloeit KPSU se ineenstorting.
- Leiers van satelliet-republieke van die USSR ontbind die USSR op 26 Desember 1991 – totstandkoming van die Statebond van Onafhanklike State.

- **Perestroika**

- "herstrukturering"
 - Doel is om die Sowjet-ekonomie te herbou en die kommunistiese stelsel te hervorm.
- Verskuif die Sowjet-ekonomie van staatsbeheer en sentrale beplanning na een gebaseer op markkragte – ekonomiese uitdagings tydens hierdie oorgang.
 - Privaat besighede toegelaat om te bestaan.
 - Geen prysbeheer nie.
 - Finansiering deur nuutgestigte banke.
 - Geen staatsubsidies nie.
 - Pryse en lewenskoste styg.
 - Sowjet-burgers kwaad en krities oor die Sowjet-staat.
- Buitelandse beleggings aangemoedig.
 - invloed van buite ondermyn kommunistiese beheer en denke.
- Staatsbeheerde ondernemings verkoop.
 - lei tot die skepping van ryk oligargklas – ondermyn "sosialistiese paradys".

AFDELING B UITGEBREIDE SKRYFSTUK

Beantwoord enige **EEN** vraag uit hierdie afdeling.

Uitgebreide skryfwerk moet ongeveer 350 tot 400 woorde lank wees. Jy moet jou eie kennis gebruik en jy kan ook na die stimulus verwys om die vrae te beantwoord.

VRAAG 4

Verduidelik waarom Kuba 'n brandpunt in die Koue Oorlog in 1962 was deur die volgende vrae te beantwoord:

- (a) Watter gebeure het tot Fidel Castro se oorname van Kuba in 1959 gelei?**
- (b) Watter optrede deur die supermoondhede het tot die Kubaanse missielkrisis in 1962 bygedra?**
- (c) Wat was die impak van die Kubaanse missielkrisis op Koue Oorlog-verhoudinge na 1962?**

- VS beheer van Kuba in die 20ste eeu:
 - **Beheer van ekonomie** deur besigheid en industrie – uitvoere van olie, minerale, suiker.
 - Politieke manipulasie van regerings deur oligargie/2% besit 50% van grond – beïnvloed beleid – **Fulgencio Batista verkry mag met VS-steun** – skaf grondwet af/sluit parlement/onderdruk opposisie.
 - VS beheer van Guantánamobaai sedert 1898.
- Die meeste Kubane leef in armoede.
 - 40% teen 1950 ongeletterd.
 - Swak toegang tot dienste – medies en onderwys.
- Revolusionêres onder **Fidel Castro** werp Batista-regering in Januarie 1959 omver – ryk Kubane vlug na die VSA.
- Castro stel **sosialistiese hervormings** in: herverdeling van grond/nasionalisering van vervoer en nywerhede.
 - VSA weier lenings aan Kuba – verbied invoer van suiker – poog om Kubaanse ekonomie te ondermyn.
 - Castro wend hom tot die USSR – Khrushchev stuur **raadgewers en tegnici** in om Castro by te staan.
 - Kubaanse-Sowjet-handel neem toe.
- VSA vrees die alliansie tussen Kuba en USSR – kommer oor die **verspreiding van kommunisme** na Sentraal- en Suid-Amerika – VSA beplan om Castro omver te werp.
 - Eisenhower-administrasie beplan 'n inval in Kuba met weermag/vloot ondersteun deur uitgewekenes – Kennedy-administrasie gee toestemming in April 1961 – lei tot fiasko van **Bay of Pigs** – Kubane oorweldig VS-magte – verleentheid vir VSA as gevolg van swak beplanning en uitvoering – dryf Castro in Sowjet kamp in.
- Sowjetunie beskou Kuba as voordelige bondgenoot – werk NAVO-basisse in Turkye teen met 'n Sowjet militêre teenwoordigheid in Kuba.
 - Sowjette bou **missielbasisse en infrastruktuur** in Kuba – missiele wat vanaf die USSR gestuur sal word.
 - CIA-intelligensie vanaf spioenasievliegtuig 14 Oktober 1962 ontdek basisse en Sowjet-skepe op pad na Kuba – missiele is ICBM met die vermoë om VS-stede te bereik.
- Kennedy kontak EXCOM – verhoog Amerikaanse waarskuwingsvlak.
 - Opsies ingesluit: diplomasie/vlootaanval/lugaanval/onttrekking – kies eerder 'n **vlootblokkade**, d.w.s. "kwarantyn" rondom Kuba om te verhoed dat missielskepe 22 Oktober 1962 vasmeer – VS-magte op gereedheidsgrondslag.

- **"waagmanskap"** tussen Kennedy en Khrushchev – bewus van gemeenskaplike versekerde vernietiging.
- Sowjet-skepe beveel om terug te draai – USSR vermy konfrontasie.
- Kennedy en Khrushchev **onderhandel**:
 - VSA sal missiele uit Turkye te onttrek in ruil vir geen missiele in Kuba nie – VS onttrek nie hierdie missiele nie.
 - "hot-line" opgestel tussen Wit Huis en Kremlin.
 - Onderteken die **verbod op kerntoetsingsverdrag** in Augustus 1963.
- Kennedy se reputasie verbeter deur hantering van krisis – word as "wenner" beskou.
- Khrushchev gekritiseer en as "Missielman" beskou en uiteindelik uit sy amp gedwing weens Sowjet-persepsies van "mislukking" – voorwendsel vir China om groter invloed in die Oosblok te laat geld.

OF

VRAAG 5

Verduidelik hoe die Black Sash, ECC en UDF die apartheidstaat tussen 1979 en 1984 probeer teenstaan het deur die volgende vrae te beantwoord:

- (a) Wat het gelei tot die opkoms van die Black Sash, ECC en UDF en hul pogings om die apartheidstaat tussen 1979 en 1984 teen te staan?
- (b) Wat was die Black Sash, ECC en UDF en hoe het hulle probeer om die apartheidstaat in die 1980's teen te staan?
- (c) Hoe het die apartheidstaat reageer op verhoogde weerstand deur die Black Sash, ECC en UDF in die 1980's?

- Botha-regering begin 'n "hervorming"-proses in die laat 1970's
 - Doel om "harte en verstand" van swart Suid-Afrikaners te wen
 - Poging om apartheid aanvaarbaar te maak teen nasionale en internasionale kritiek
 - Hervormings as gevolg van kommissies van ondersoek – afskaffing van paswette/instromingsbeheer/tuislandvraagstuk/befondsing vir Bantoe-onderwys/herroeping van klein apartheid/verhoogde "nie-blanke" politieke verteenwoordiging – Driekamer-parlement as die skakel van hierdie hervormings beskou
 - "Hervormings" gaan met verhoogde weerstand van baie organisasies gepaard – verhoogde onderdrukking deur polisie/weermag/regstelsel het met protes te kampe gehad
- **Black Sash** – in 1955 gestig as *Defence of the Constitution League* – lidmaatskap hoofsaaklik wit middelklas-vroue – het swart serpe as 'n teken van weerstand gedra – wat daarop gemik was om te protesteer oor die verwydering van gekleurdes van die gemeenskaplike kiesersrol – steeds aktief in die 1980's.
 - In 1980's betrokke by landelike kwessies deur *Transvaal Action Committee and National Land Committee* – betwis landelike wette en gebruike – voortgesette stille betogings teen apartheidswette
 - Black Sash was ook gemoeid met die monitering van paswethowe as 'n manier om die ongeregthede betrokke by die toepassing van paswette aan Afrikane bloot te lê – stel advieskantore op; ander probleme wat deur hierdie kantore hanteer is, sluit in werkgewer/werknemer kwessies, werksvergoeding, werkloosheidsversekering en pensioene.
- **Beëindig Verpligte Diensplig-veldtog** – gestig deur wit rekrute van die SAW – gestig tydens die *Conscientious Objectors Support Group* (COSG) konferensie in 1983, amptelik bekendgestel by die Claremont Burgersentrum in Oktober 1984
 - Protesteer teen verpligte militêre diens en gevangenisstraf van gewetens-beswaardes

- In September 1985 het sy *Troops Out of the Township*-veldtog, gelei deur 'n drieweeklange vas deur drie ECC-aktiviste, duisende mense na saamtrekke gelok – bewusmakingsveldtogte van stapel gestuur – *Troops Out of the Township* – ECC-leiers het op hongerstakinge gegaan
- *Teistering van prominente ECC-lede – 100 beswaarmakers is vir tydperke aangehou – Kantore en huise is met traangas en brandbomme bestook – met ECC-lede se motors en motorfietse gepeuter – ander is geslaan/vir sluipmoord geteiken.*
- regering het ECC teen 1988 verban – maar het gehelp om verdeeldheid in die breër wit gemeenskap aan te wakker
- **United Democratic Front** – in 1983 in Kaapstad gestig – 400+ organisasies (vakbonde/ burgerlikes/gemeenskap/godsdienstige/sport/sakegroepe) – aantal organisasies ook deel van die UDF
 - Opgestel om boikot van driekamer-parlementsverkiezing te bevorder – *Miljoen Handtekeninge-veldtog*
 - *Georganiseerde wegblyaksies/stakings/boikotte van verbruikersgoedere/protes-optogte/huurboikotte.*
 - *Gekonfronteer met aanhoudings en verbannings – aanklagte van hoogverraad vir leierskap – UDF uiteindelik teen 1988 verban.*

OF

VRAAG 6

Verduidelik wat tot die ineenstorting van die kommunistiese regering in Pole teen 1989 gelei het deur die volgende vrae te beantwoord:

- (a) Wat het daartoe gelei dat die kommunistiese regering in die laat 1970's en vroeë 1980's uitgedaag is?
- (b) Wat was Solidariteit en wat was die doelwitte daarvan?
- (c) Hoe het Solidariteit bygedra tot die ineenstorting van die kommunistiese regering in Pole teen 1989?

- Kommunistiese regering in Pole kon nie die Rooms Katolieke Kerk vernietig nie –
 - Pole behou **verbintenis met hul godsdienste**.
 - Pous Johannes Paulus II, 'n Poolse pous – besoek **Pole in 1979** – uitgesproke kritikus van kommunisme – bepleit beëindiging van Kommunistiese beheer
- Pole deur **ekonomiese probleme** geraak.
 - Stygende pryse van goedere/afnemende lewenstandaard/voedselrantsoenering/ Poolse geldeenheid swak/lang toue vir stapelvoedsel.
- 1980, Gdansk skeepswerfwerkers stig onafhanklike vakbond –
 - **Solidariteit** onder Lech Walesa – word as 'n politieke alternatief beskou – bepleit vreedsame betogings vir geregtigheid en demokrasie.
 - Lidmaatskap van Solidariteit styg van 3 miljoen tot 9 miljoen – lede sluit werkers, intellektuele, studente in – word 'n breëvlak anti-kommunistiese front.
 - Versoek 'n **nasionale dag van protes en mosie van wantroue** in kommunistiese regering.
 - Solidariteit stel **21 eise** aan die Poolse regering, bv. Reg om vrye vakbonde te stig, reg om te staak, einde aan sensuur, reg om kerkdienste uit te saai.
 - Kommunistiese regering gee toe aan eise.
- Sowjetunie bekommerd oor gebeure in Pole.
 - Solidariteit 'n **direkte uitdaging** vir Sowjetbeheer in Oosblok.
 - Onafhanklike vakbond 'n bedreiging vir die kommunistiese regering van Pole.
 - Desember 1981, Rooi Leër Weermag voer manoeuvres op die Poolse grens uit. Poolse regering stel **krygswet** in – 10 000 Solidariteitleiers beland in die tronk – Walesa en ander eers in 1988 vrygelaat – *vra vir beter vergoeding/korter werksure/laer voedselpryse.*

- *Solidariteit funksioneer openlik vanaf 1986 –*
 - **Samewerking met die kerk** en uitsending op Radio Solidariteit.
 - *Veldtogte vir boikot van 1988-verkiesing.*
 - *"Glasnost" in Sowjetunie en die einde van "Brezhnev-dogma" het geen invloed op Solidariteit en groei van anti-kommunistiese aktiwiteit nie.*
 - Gorbachev deel kommunistiese leiers in 1989 mee dat Rooi Leer nie sal inmeng om te ondersteun nie.
- Poolse regering hou verkiesings in Junie 1989.
 - **Solidariteit wen** alle setels in die parlement – Kommuniste erken neerlaag – Walesa in 1990 tot president van Pole verkies.

Totaal: 100 punte